

Weichinger Károly

(Győr, 1893. 10. 12. – Budapest, 1982. 01. 25.)

Összeállította: Csutiné Schleer Erzsébet

Weichinger Károly még győri diák korában kezdett foglalkozni a magyar népművészettel, a környező falvakban gyűjtött és rajzolt népi építészeti elemeket. Ezeket későbbi munkáiban részben fel is használta. Építészeti tanulmányait a Budapesti Királyi József Nádor Műegyetemen végezte el 1920-ban. 1921-től 1944-ig az Országos Iparművészeti Iskola építész tanszékét vezette. Épületszerkezettant, építészeti alaktant és rajzolást, valamint egy általa bevezetett új tárgyat, építészeti akvarellfestést tanított, melyet maga is sikeresen művelt. (Nemzeti Szalonban volt kiállítása). 1945-ben a Budapesti Műszaki Egyetem Városépítési Tanszékének, majd 1946-1969 között a Középülettervezési Tanszékét vezette. Egyetemi tanársága alatt a kiváló oktatótársakkal együtt a tehetséges, sikeressé vált magyar építészek több generációját nevelte ki.

Tudományos tevékenységet is folytatott az "esztétikai kategóriák vizsgálata az építőművészeti és mérnöki alkotásban" tárgyban. Oktató munkája mellett értékes és maradandó építészeti alkotásokat is tervezett. Több nemzetközi szakmai bíráló bizottságnak is tagja volt.

Fontosabb városrendezési elképzeléseit, melyeket az 1920-as évek végétől érlelt ki, leginkább szülővárosa, Győr, illetve egy másik jelentős történelmi várossal rendelkező magyar város, Pécs hasznosította.

Weichinger Károly magánház tervezésének szép példjaként épült meg 1931-ben egy villa a ma már műemléki védetségű budai Napraforgó utcai beépítésben. A modern építészetet historikus elemekkel ötvözve számos jelentős alkotása látható szerte az országban. A Gellérthegy sziklás oldalában épült a romantikus stílusú pálos kolostor (Lux Kálmánnal, 1934).

Gellért-hegyi pálos kolostor 1934.

Pécs, pálos templom 1937.

Budapest, Szilágyi Erzsébet Gimnázium

1937.

A főváros első modern középiskolája, a Szilágyi Erzsébet Leánylíceum (társtervező: Hübner Tibor, 1935–36) Z alakú alaprajzi elrendezése, terméskővel és téglával burkolt homlokzata olasz hatásról tanúskodik. Péccsett az 1930-as években több jelentős elképzelése valósult meg: a Szent Mihály temetőkápolna archaizáló épülete (1932–34, társtervező: Nendtwich Andor), a városközpont, Széchenyi tér rendezése és a téren álló, egykori török dzsámi átépítése katolikus templommá (1936-39); a Mecsek déli lejtőjén, a Magaslati úton a novecento hangulatát idéző pálos templom és rendház (1935), amely az épülethez árkádsorral csatlakozó hangortnyával szervesen illeszkedik a mediterrán jellegű természeti környezetbe.

1929-ben részt vett a székesfehérvári Prohászka Ottokár emléktemplom építészeti tervpályázatán. Pályaműve újszerű szándékokat tükrözött a végül konzervatív szellemben megvalósított győztes alkotással, Fábián Gáspár tervével szemben.

1944-ben elkészítette a fehérvári öreghegyi katolikus plébániatemplom tervét.

Munkásságában érdekes színfoltot jelentenek emlékmű-tervei.

1942-ben Ohmann Béla szobrászművésszel (1890-1968) együtt megbízást kapott Székesfehérváron a Prohászka Ottokár emlékoszlop megtervezésére, melyet annak tiszteletére állítottak, hogy a városban élt 22 évig az ország apostolának és tanítómesterének nevezett székesfehérvári püspök, egyházi író.

Fehérvár belvárosában a középkori eredetű, tört vezetésű kis Lakatos utcát 1926-ban nyitották meg az egykori várak, a Várkörút felé. Lejtős végében 1937-ben helyreállították a várfal maradványait és előtte kialakult a Prohászka-liget. Weichinger Károly a várfal meghosszabbításának lezárásaként helyezte el a tizennégy méter magas mészkőpillérbe komponált emlékművet (1938-1943) a pillér magasában keresztet feltartó, hatalmas angyal figurájával, és szemmagasságban Prohászka püspök dombormű-portrójával, Ohmann Béla szobrászati alkotásaival. Az emléktábla felirata: AZÉRT JÖTTEM, HOGY TÜZET HOZZAK A VILÁGRA ÉS MI MÁST AKAROK, MINTHOGY ÉGJEN. A címerek szalagfelirata a püspök híres jelmondata: DUM SPIRO SPERO (Amíg élek remélek) és FILIUM PRO FAMILIA MARIANA INTERPELLA (Mária családjáért a Fiúhoz fordulj). A helyreállított várfalban a Püspökkert kijáratára Prohászka Ottokár és Shvoy Lajos püspökök címereivel díszített kovácsoltvas kapu készült: SZENT ISTVÁN VÁROSA LÁNGLELKÚ OTTOKÁR PÜSPÖKE EMLÉKÉRE ANNO DOMINI 1941.

1942. május, előtérben Tóth Pál István építőmester Székesfehérvár, Prohászka Ottokár emlékoszlop

Weichinger Károly publikációs tevékenységet is folytatott, továbbá jelentős volt iparművészeti és belsőépítészeti munkássága. 1940-ben a New York-i Világkiállítás magyar pavilonjáért (társ: Olgyay Aladár) megkapta a házigazda város díszpolgári címét. Nyugdíjazása után is aktívan dolgozott. Az UVATERV-nél javaslatai figyelembe vételével épültek meg az M7-es autópálya, tájba illeszkedő hídjai és részt vett a budapesti metró- állomások építészeti kialakításában.

1954-ben Kossuth díjjal tüntették ki. 2010-ben posztumusz Ybl Miklós-díjjal ismerte el az utókor Weichinger Károly gazdag építészeti és építésztanári életútját. Tervezői hagyatékát a Magyar Építészeti Múzeum őrzi.

Forrás:

WIKIPÉDIA, Magyar Életrajzi Lexikon, www.artportal.hu

Magyarország műemlékei, Székesfehérvár – szerk: Entz Géza Antal – Osiris, Bp, 2009.

Prohászka-liget rendezése. SZÉKESFEHÉRVÁRI SZEMLE 1931. 7-9.

Magony Imre: Székesfehérvár szobrai – Székesfehérvár 1995.

www.tankonyvtar.hu/konyvek/kortars-magyar-muveszeti (Prohászka László)

www.szoborlap.hu/1229_prohaszka_emlekmu

Mózessy Gergely levéltáros és A. Tóth Éva személyes adatközlése